

Efektywniej wykorzystać potencjał Polaków w Niemczech!

Deklaracja końcowa VI Zjazdu Organizacji Polonijnych w Niemczech

W 2023 roku, prawie 20 lat po przystąpieniu Polski do UE, sytuacja polskich obywateli nadal nie jest zadowalająca. To główny wniosek z VI Kongresu Organizacji Polonijnych w Niemczech, który odbył się w Bonn w dniach 29 września - 1 października 2023 roku. Najważniejsze konkluzje tego spotkania sieci organizacji polonijnych, w którym wzięło udział ponad 120 przedstawicieli z różnych sektorów i krajów związkowych, są następujące:

Potencjał osób polskiego pochodzenia z doświadczeniem migracyjnym oraz organizacji polonijnych w Niemczech powinien być lepiej wykorzystywany w interesie całego społeczeństwa. Umożliwiłoby to skuteczniejszą reakcję na wyzwania takie jak niedobór wykwalifikowanych pracowników, radykalizacja społeczeństwa i problemy demograficzne w Niemczech.

Uczestnicy Kongresu są świadomi odpowiedzialności polskich organizacji za procesy partycypacyjne w społeczeństwie niemieckim. Aby to się udało, polskie organizacje muszą być wyposażone w odpowiednie narzędzia postulowane w niniejszym dokumencie.

Kompleksowy dialog społeczny i postawa demokratyczna są płaszczyzną i najważniejszą podstawą działań uczestników VI Kongresu Organizacji Polonijnych w Niemczech. Wspólna realizacja tych postulatów przez środowisko i partnerów niemieckich jest warunkiem koniecznym dla dalszych istotnych kroków milowych we współistnieniu Polaków i Niemców w Unii Europejskiej.

Dlatego postulujemy:

W dziedzinie strukturalno-organizacyjnej:

1. **Wzmocnienie Biura Polonii w Niemczech** jako instytucji realizującej decyzję Polaków i Niemców podjętą przy Okrągłym Stole 2011 poprzez:
  - Utrzymanie i zwiększenie środków finansowych dla Biura Polonii, zarówno na personel, jak i na organizację imprez, w celu skutecznej realizacji wspólnie uzgodnionej "Strategii Biura Polonii" [i].
  - Wprowadzenie stosunku pracy na podstawie umowy o pracę dla pracowników biura i jak najszybsze opracowanie rozwiązania w zakresie prawa pracy przez niemieckie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

2. **Wprowadzenie finansowania struktur i projektów stowarzyszeń** we wszystkich krajach związkowych reprezentujących regionalnie interesy Polaków w celu umożliwienia efektywnego udziału w procesach społecznych w obszarach partycypacji i spraw socjalnych w niemieckim systemie federalnym.
3. **Zwiększenie finansowania projektów polonijnych przez Pełnomocnika Federalnego ds. Kultury i Mediów z 300 tys. do 500 tys.** w związku z inflacją i dużymi potrzebami finansowymi Polonii. Dofinansowanie projektów indywidualnych powinno zostać zwiększone do 30 tys. na projekt. Projekty te służą w szczególności realizacji postanowień polsko-niemieckiego traktatu o dobrym sąsiedztwie i współpracy. To właśnie społeczeństwo obywatelskie poprzez kulturę, muzykę i sztukę tworzy fundamenty tego dobrego sąsiedztwa i to właśnie to zaangażowanie przekracza wszelkie granice.
4. Uczestnicy kongresu zdecydowanie popierają również koncepcję **Pomnika Polski i Domu Polsko-Niemieckiego** jako miejsca pamięci i spotkania, a jednocześnie wzywają do trwałego zaangażowania przedstawicieli biura Polonii i Polonii w Niemczech w trwające prace koncepcyjne, tak aby bezpartyjna wola polityczna rzeczywiście urzeczywistniła się w procesie realizacji: "Instytucja powinna również podkreślać historyczne powiązania przed 1939 i po 1945 roku. Obejmuje to rozbiory Polski, migracje z Polski do krajów niemieckich oraz integrację z Unią Europejską i NATO"[ii].

W dziedzinie budowania potencjału polskiej społeczności w Niemczech:

5. **Powołane ma zostać centrum kompetencyjne**, którego zadaniem będzie wzmocnienie procesów integracji i partycypacji Polaków w Niemczech, odporności i zrównoważonego rozwoju demokratycznego średniego, młodego i starszego pokolenia Polaków w Niemczech oraz profesjonalizacja organizacji i stowarzyszeń polonijnych. Zadaniem centrum kompetencyjnego byłoby umacnianie jednoczących podstaw stosunków polsko-niemieckich poprzez intensyfikację dialogu i współpracy oraz rozwiązywanie konfliktów. Obejmuje to organizację kongresów, sympozjów, warsztatów i analiz eksperckich. Jego działania mają wzmocnić kompetencje polityczne, społeczne i kulturowe tej grupy docelowej w kontekście aktualnych wyzwań polityki społecznej, polityki migracyjnej, a tym samym procesów integracyjnych UE w Niemczech.

W dziedzinie języka polskiego w Niemczech:

6. **Stworzenie jednolitej oferty lekcji języka polskiego w języku ojczystym** (także online) we wszystkich krajach związkowych w poczuciu równości szans - w celu osiągnięcia porównywalnej i stałej jakości niezależnie od miejsca zamieszkania w Niemczech.
7. **Katalog miejsc nauczania lekcji języka polskiego we wszystkich formach oferowanych w całej Republice Federalnej**, zarówno w kontekście szkolnym, jak i pozaszkolnym, a także rejestrowanie dalszych ofert polskich organizacji migrantów, inicjatyw i osób prywatnych na rzecz utrzymania i rozwoju języka polskiego, a także projektów / projektów wspieranych przez kraje związkowe / regiony / gminy. W ślad za tym powinno iść bieżące rejestrowanie ofert. Raport Konferencji Ministrów Edukacji i Kultury na temat promocji języka polskiego w Niemczech powinien być publikowany co dwa lata. W raporcie należy wprowadzić rozróżnienie pojęciowe między HSU i FSU języka polskiego. Wzmocnienie pozycji języka polskiego jako nowożytnego języka obcego oraz slawistyki w Niemczech.

W obszarze dostępu do partycypacji społecznej i socjalnej Polonii:

8. **Utworzenie polsko-niemieckiej sieci doradczej z punktami doradczymi w języku polskim**, finansowanej ze środków polskich i niemieckich, mającej na celu: doradztwo i upodmiotowienie, a także wsparcie psychologiczne i terapeutyczne w osiągnięciu dostosowanego do potrzeb celu zawodowego i integracji strukturalnej w Niemczech, jak również ułatwienie jak najszybszego uznania kwalifikacji i ich standaryzacji.
9. **Ustanowienie pełnomocnika ds. polskich pracowników w Federalnym Ministerstwie Pracy i Spraw Socjalnych (BMAS)**, podobnie jak w przypadku Bułgarii i Rumunii. Opracowanie koncepcji poprawy partycypacji społecznej, praw pracowniczych i egzekwowania tych praw dla pracowników mobilnych. Transnarodowe modele migracji już dawno stały się normą dla milionów Europejczyków. Ogólna odpowiedzialność wykonawcy, a także wymóg bezpośredniego zatrudnienia w innych sektorach już dawno powinny zostać wprowadzone.
10. **Wprowadzenie odrębnych kursów języka niemieckiego i kursów integracyjnych** dla pracujących i poszukujących pracy polskich nowych imigrantów w celu zapewnienia równych szans na rynku pracy i w życiu społecznym oraz wykorzystania potencjału osób z polską historią migracyjną.

Uczestnicy VI Zjazdu **popierają działalność Konwentu Organizacji Polskich w Niemczech** i wyrażają mu głęboką wdzięczność za wieloletnią pracę na rzecz poprawy dialogu polsko-niemieckiego i pozycji Polonii w Niemczech.

Uczestnicy dostrzegają potrzebę wzmożonego i bardziej intensywnego **kontaktu z pełnomocnikami ds. Polonii** w poszczególnych krajach związkowych. Mając na uwadze postanowienia Polsko-Niemieckiego Okrągłego Stołu z 2011 roku, apelujemy do Federalnego Ministra Spraw Wewnętrznych i Spraw Wewnętrznych o organizowanie corocznych spotkań z udziałem przedstawicieli urzędu ds. Polonii i organizacji polonijnych w Niemczech.

Konwent Organizacji Polskich w Niemczech wraz z "Koalicją dla Polonii", reprezentatywnym proeuropejskim przedstawicielstwem Polonii, zachęcają do udziału w kolejnych polsko-niemieckich obradach okrągłego stołu.

Uczestnicy widzą konieczność powołania komisji eksperckiej do czasu kolejnego Zjazdu Organizacji Polonijnych w 2025 roku, która wraz z Konwentem Organizacji Polskich w Niemczech i Biurem Polonii w Niemczech będzie monitoringować realizację postulatów i wspierać organizację Zjazdu w 2025 roku.

#JesteśmyPolonią

Bonn, 1 października 2023 r.

[i] W 2022 r., na wniosek BMI, grupa ekspertów pod profesjonalnym kierownictwem przygotowała "Dokument strategiczny dla Biura Polonii w Niemczech".

[ii] Cytat za: <https://www.zdf.de/nachrichten/politik/deutsch-polnisch-haus-berlin-zweiter-weltkrieg-100.html> (stan na 9.10.2023)